

SZALON

With English Summary

1150 Ft

XIV. évfolyam 2010/1 Műemlék, szépművészet, műipar

MKB

nka

Kerti kaland kortárs szobrok között

A Bodó-Záborszky gyűjtemény

≈ Szentandrás-Sós Zsuzsanna ≈

Van valahol egy kert. Gondosan ápolt növényei között szobrok bújnak meg. Néha viszont hivalkodóan tárulnak elénk, hogy versenyre keljenek a természet szépségeivel. A szobrok az időtlenséget képviselik sajátos környezetükben: az évszakonként változó növények folyamatosan megújuló díszletet alkotnak körülöttük. Mindebben a nem hétköznapi látványban Záborszky Gábor és Bodó Katalin osztozhat, akár a friss, zöld gyepen állva, akár a lakásuk fehér színeit kibontakoztató műteremablak hatalmas panorámáján keresztül.

Nemcsak azért különleges ez a szoborgyűjtemény, mert egy kertben, a szabad térben látható, hanem azért is, mert a tulajdonosok javarészt más művészekkel, barátokkal cserélve jutottak az egyes darabokhoz. A művek valaha esetlegesen kerültek a gyűjteménybe, ma szerves részét képezik annak. Így formálódik lassanként a kollekció, amelynek szinte mindegyik darabja mögött személyes kapcsolat, baráti gesztus áll. És beszélgetések, amelyeknek emlékei ott maradtak a fémek és az üvegek csillogó felületein, rejtett zugaiban. Nem klasszikus a közeg. Nem márványból kifaragott szépségek hajolnak felénk, hanem igazi, kortárs együttes szól hozzánk elgondolkodtató ötleteivel. Nem elég tehát elsétálni mellettük, meg kell állni és várni, hogy megszólítsanak. Ismerkedjünk meg néhányval, hogy megértsük és befogadhassuk őket. Méreténél, magasságánál fogva az

Fehér László: Nagy bukszus bokor, 2001. Vasrajz, lézervágott vaslemez

*Barry Parker: Hullócsillag, 2003.
Alumínium, bronz*

vel, boldogságot árasztva. A fa apró, piros termései azonban széthullatott gyöngyökként ragyognak a piciny zöld tüskék között. Az életre és annak könnyed mulandóságára emlékeztet ez a kompozíció. (Az asszociáció nem véletlen, a híres és népszerű szobrász már nincs közöttünk.)

Egészen más a hangulata *Fehér László* fémlapra tervezett, s abból kivágott művének. Soós munkájához hasonlóan, szintén festő-térben megfogalmazott alkotásról van szó. Térben, hiszen az alkotás körüljárható. A (fém)bokor mellett álló fiúalak úgy keres kapcsolatot a környezetével, illetve a mögötte felsorakozó, élő sövényt alkotó bokrokkal, hogy az apró lyukakon keresztül láthatóvá válnak annak zöld árnyalatai. Ez kellemes, jóleső háttérrel ad a fém rozsdabarna felületének.

Záborszky Gábor két saját alkotását is elhelyezte a kertben, amelyeket címük varázsol egygyé: *Duett. Avagy a kis tyúk és az öreg cet*. A nagyméretű mű három apró ponton támaszkodik a földre. Ennek ellenére nem érzünk bizonytalanságot, sőt, mintha suta testtartásuk ellenére most kezdenének könnyed táncba. Elmerengve ezen az aprócska jeleneten, hirtelen válik nyilvánvalóvá, hogy csupán két absztrakt plasztikával van dolgunk, amelyek jelentéktelennek tűnő részekbe rejtve, precíz kontúrjaikkal tökéletes formák, és így váltak a címet kifejező párossá. Önmagukkal vannak elfoglalva, a mögöttük álló bokrok csupán megfelelő díszletek a bájos színpadi jelenethez.

A kert egyik legpompásabb növénye a majdnem középpütt álló cseresznyefa, amelynek középső ágát visszavágták, s így inkább terebélyessé nőtt, mint magasra. Már

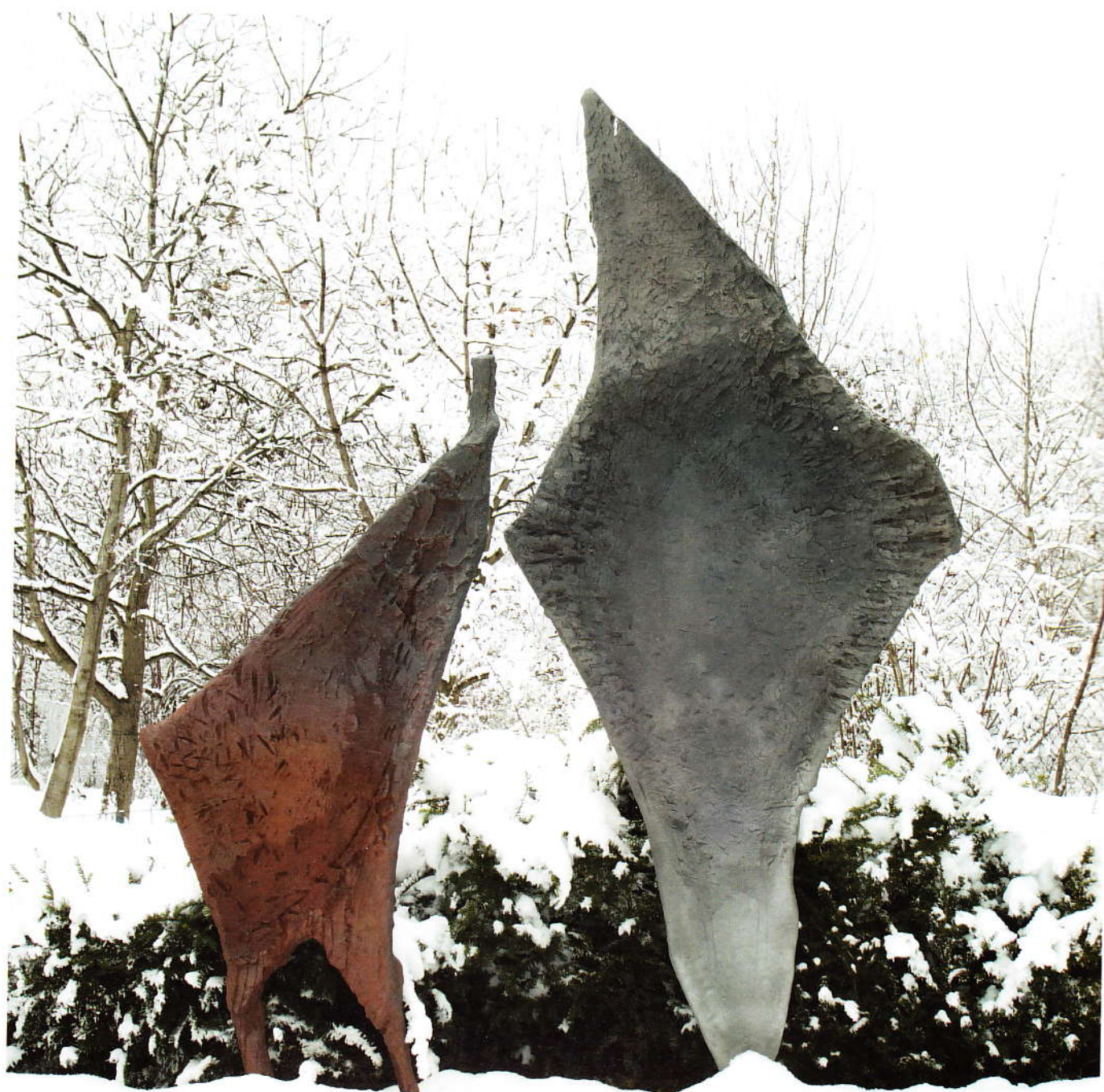
egyik legnagyobb munka *Soós Tamás* ismerős plasztikája: a Ludwig Múzeum állandó kiállításán lehet látni első példányát. Az eredetileg vászonra komponált, a piros háttérből élénken élénk táruló forma térbe kíváncszott. A kertben életre kelt. A *Melancholia* című festmény amorf alakja egy ember formáját sejteti, ez a képzetünk itt sem változik. Az alak fejét éppen oldalra hajtja, kéreti magát. A mögötte álló

fenyőfa, mintha fehér bundát kínálna vállaira. Sapkáját már hordja: az elmúlt éjszaka hóesése fejére bigygyesztette azt.

Hasonlóan merül el környezetében *Niki de Saint Phalle* kisebb méretű szobra. Csodálatos látvány. Fényes, ezüstös felülete pompás kontrasztja a posztamensnek megnyírt örökzöld tiszafának, amelynek tetején egyensúlyoz. Illetve szárnyal ott fenn, nőiességében duzzadó testé-

*Niki de Saint Phalle: Nana.
Alumínium*

Záborszky Gábor: Duett. A kis tyúk és az öreg cet, 2001. Fémöntvény

emiatt is különleges ez a növény, de Barry Parker amerikai szobrász alkotásával létrejött kompozícióban még érdekesebb. A philadelphiai művészeti egyetem szobrászati tanszékének vezetője a fémek megmunkálásával kísérletező alkotó. Ez esetben oly módon hegesztette össze alkotásának egyes, hosszúkás elemeit, hogy a fa lombkoronáját vesztett, téli

ágaival szinte egygé kuszálódik. Magába olvasztja, elrejtí az. A kompozíció felső, ovális részén egy arc bontakozik ki. A mű kubista asszociációkra emlékeztet és a figurális és absztrakt művészet határait feszegeti. Jiro Okura plasztikája szintén külföldi szerzemény. Záborszky Gábor – Parkerhez hasonlóan – Okurával is Magyarországon ismerkedett meg, közös alkotó tevékenységük során. A mű a gyűjtemény különlegessége. A többtől eltérően fából készült.

Vékony teste hosszan, magasan meredezik az ég felé. Versenyre kel a fákkal, de esélytelen: nem tud tovább nőni. A kert felől érkezőtől rejtve marad vidám narancssárga felülete, míg a felénk feltáruló oldalon a tölgyfa nyers színe mutatkozik meg. E tiszta hatás azonban a múlté, hiszen csak a tulajdonosok emlékezetében ismert. Ma már a teljes felületet megdolgozta az idő. A sárga szín lassan kifakult, míg a tölgy világosbarnája beszűrült, hogy így

*Soós Tamás:
Melankólia, 2001. Festett vas*

keljen versenyre az őszi színekben pompázó levelekkel, a szürkés fakérgekkel. A természet befogadja ezt a művet. A felületébe a vízszintesen, egymás fölé, sűrűn bevágott egyenesek azonban meghökkentőek, felhívják a figyelmet a korábbi, emberi beavatkozásra. A rovátkákban a ritmus fegyelmezettsége jelenik meg. Ezernyi táncos finom, egyszerre végzett, apró mozdulata, vagy a minket átjáró teljes nyugalom, és meditatív erő. Ez mind benne rejlik a keskeny vágatokban.

A tulajdonosok intuíciókra hagyatkozva készítették el a kompozíciókat a kert növényeivel és a szobrokkal. A bokrokat, fákat a szobrok érvényesülése végett ültették oda, ahol most vannak, és hagyták őket megfelelő méretűvé nőni. Míg máskor a szobrok kerültek alapos elgondolás után végleges helyükre. Igazi, természetes „lakberendezés” ez. Ennek köszönhetően a szereplők megtalálták saját helyüket és egymást is. A kialakult együttesek önállóan élnek, de egy társaságot alkotnak, mint mi magunk, emberek – kicsit véletlenszerűen. A kert így fejlődik majd tovább, néha kiszámítottan, néha esetlegesen.

(Nemrégiben jelent meg egy fotókkal illusztrált könyv a Bodó-Záborszky gyűjteményről, a Corvina Kiadó gondozásában. Borsos Mihály fotóművész képei bizonyítják és tanúsítják a teljes gyűjtemény, a növény-szobor együttes inspiráló erejét. A Társalgó Galéria tulajdonosa mind a négy évszakban felkereste a kertet és felvételei segítségével idézi fel a kert különleges hangulatát. A képekre Ébli Gábor esztéta lírikus hangvételű szövege reflektál.)

FOTÓ: BORSOS MIHÁLY

